

MILUTIN MAYER: *Medvedgradski jastrebovi*. Historijski roman iz XV. stoljeća. Izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Cirila i Metoda, Zagreb 1971.

Drugi su pozvani da prikažu vrlo plodan rad pisca ovog historijskog romana. On je predavao hrvatsku povijest kao meku hranu djeci nesposobnoj probavljati filozofsku, psihološku i drugu građu. Pisac je jedan od najplodnijih svetojeronimskih pučkoprosvjetnih pisaca.

Zašto nas kao teologe zanima ova knjiga? Zanima nas već kao pripadnike naroda koji on opisuje. Ali i nešto više. Povijesne epohe se izmjenjuju a kroz sve struji dah Providnosti. Jednostavna izreka »Nema više knezova Celjskih« nije samo povijesna konstatacija, popraćena nekim mirom i utjehom da vrijeme »čisti« one koji kaljaju povijest, nego mnogo više: da zlodjela i bezakona ne mogu završiti bez sankcija.

Stare zidine »bijelog« Zagreba pričaju o povijesti. Crne stranice neka idu u zaborav. Radije treba uočavati svijetle strane, ispunjene junačkim

djelima, čestitošću, poštenjem. Samo čestitost gradi neprolaznu povijest. I na taj način i povijest postaje istinska učiteljica života.

Možda bi piščev način pisanja mogao poslužiti mnogim današnjim piscima kao primjer da, iako razne znanosti imaju pravo i dužnost da slijede svoje znanstvene metode, ipak preokupacija za sudbinom čovjeka, promatranog integralno, tj. integrirajući u njegov pojam sve životne vrednote pa i moral i religiju, ništa ne škodi zakonitoj samostalnosti pojedinih znanosti. Netko je rekao da samo pravi pisci, recimo i novinari, mogu tretirati čovjeka u njegovoj autentičnosti, dok ga nazovi-pisci i nazovi-novinari maltretiraju i s njim bezobzirno manipuliraju.

Kršćanski idealizam kojim su prožeta djela Mayerova dokazuje i u ovom slučaju da religiozna inspiracija pogoduje razvoju talenta. Ona inspirira i proširuje horizont života, a iznutra služi kao impuls kojemu se ne može lako odoljeti. Pravi patriotizam i religija uvijek su išli zajedno. I treba da idu.

D. N.